

[Undervisningsministeren.]

der i det rette forhold? Har tempoet været for langsomt i forhold til behovene? Eller for hurtigt i forhold til en samlet afvejning af de økonomiske muligheder?

Den vældige omstillingsproces, uddannelser af alle arter er inde i, må ses i sammenhæng med den hastige udvikling, der er i gang på praktisk talt alle samfundsområder. Inden for alle dele af erhvervslevet griber mekanisering og automatisering om sig i en grad og i et tempo som aldrig før. Samtidig er vort lands grundlæggende erhvervsstruktur under ændring. Det giver sig bl. a. udtryk i den betydelige vandring, der hvert år finder sted fra landbruget til byerhvervene, ikke først og fremmest til industrien, men til handelen og til de tjenesteydende funktioner af mange arter, der er i den kraftigste vækst. Den udvikling, vi er midt i, betyder, at der bliver stadig færre job, der kan klares uden en uddannelse af den ene eller anden art. Uddannelsen bliver af større betydning end nogen sinde før, og den manglende uddannelse betyder et større handicap end nogen sinde.

Alt dette stiller ikke blot større krav, men samtidig også ændrede krav til uddannelsessystemet. Der stilles større krav, fordi stadig flere er længere under uddannelse — og denne vækst er sket i et tempo, der hidtil har kuldkastet alle prognoser — og fordi den hastige udvikling gør det stadig mere nødvendigt at udbygge vore efteruddannelsesmuligheder. Ingen kan i det moderne samfund regne med at kunne klare sig med den viden, der er erhvervet i barne- og ungdomsårene. Uddannelsen er virkelig i en hidtil ukendt grad blevet en livslang proces. Jeg var glad for den støtte til dette synspunkt, som det ærede medlem hr. Lysholt Hansen i går fremførte.

Samtidig stilles der ændrede krav bl. a. i retning af et mere differentieret uddannelsessystem, der kan imødekomme de mange forskelligartede og ofte specielle krav, samfundsudviklingen stiller os over for, og et langt mere smidigt uddannelsessystem, der i højere grad, end vi hidtil har kendt det, sikrer overgange fra den ene uddannelse til den anden, sikrer, at en uddannelse aldrig er spildt, og sikrer, at det aldrig er for sent at lære det, der i

situationen er brug for og lyst til, for at evnerne kan komme til udfoldelse.

Endelig rejser den stadig tiltagende specialisering, som alle grupper i samfundet er underkastet, kravet om øgede muligheder for den almene, ikke-faglige oplysning, som er forudsætningen for, at folkestyret kan fungere og for, at de flest mulige kan føle sig hjemme i og fortrolige med det moderne samfund, og at den stadig stigende fritid kan bidrage til en rigere menneskelig udvikling.

De problemer, vi har været igennem på uddannelsesfeltet og stadig har foran os, er ikke, som nogle måske kunne mene, blot de store årganges problem. På snart sagt alle områder har vi i løbet af det sidste tiår været i stand til at skaffe kapacitet til betydeligt mere end de ca. 33-50 pct.s stigning, de store årgange betyder.

For at nævne nogle eksempler: elevtallene i 8.-10. klasserne og realafdelingerne er vokset ikke med 33 pct., men med 100 pct., og vi har dog hidtil fået plads til dem.

I gymnasiet er elevtallet vokset ikke med 33-50 pct., men med 200 pct. Inden for de faglige uddannelser er der sket en vækst i elevtallet ikke med en tredjedel, som de store årgange måske kunne anvide, men med op i nærheden af 100 pct. Inden for teknika og seminarier er der tale om en stigning i elevtallet på 150-200 pct. Inden for universiteter og andre højere uddannelser er elevtallet vokset ikke med en tredjedel, men med 100 pct.

På folkeskolens område er der navnlig grund til at hæfte sig ved den stærke vækst i tilgangen til 8., 9. og 10. klasserne. Alene for 9. klasserne er der sket en vækst fra omkring 11.000 til omkring 16.000 elever i løbet af de 2 sidste år og i de samme 2 år for 10. klasserne fra ca. 100 til 1.000. Denne vækst til trods er der stadig ca. 20 pct., der forlader skolen ved udgangen af 7. klasse. Selv om mange af dem selvfølgelig senere får uddannelse af en eller anden art, rejser det alligevel spørgsmålet om en udvidelse af undervisningen for alle unge. Det må være en helt naturlig opgave både ud fra menneskelige og samfundsmæssige synspunkter at sikre alle unge den menneskeret, som en god grundlæggende uddannelse er. Når det er sagt, vil jeg gerne tilføje, at jeg tror, det er vigtigt,